

*Кам'янець-Подільський
національний університет імені Івана Огієнка,
Інститут педагогіки НАПН України*

Педагогічна освіта: теорія і практика

Збірник наукових праць

Випуск 22 (1–2017)
Частина 2

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

*Олена Аліксійчук*МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ-СПЕКТАКЛІВ У ПРОЦЕСІ
ОПАНУВАННЯ УЧНЯМИ СТАРШОЇ ШКОЛИ ДИСЦИПЛІНИ «ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА»...9*Тетяна Борисова*ТЕАТРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ .....13*Вікторія Буцяк*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕХНІКИ НА
ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ФОРТЕПІАННОЇ ПІДГОТОВКИ .....19*Людмила Василенко*

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА.....25

*Людмила Воевідко*САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....31*Тетяна Крижановська*РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОГО СПАДКУ М.В. ЛИСЕНКА .....37*Віктор Лабунець*КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ..43*Віктор Лабунець, Жанна Карташова*ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ
ДИСЦИПЛІН .....49*Ло Чао*КОМПОНЕНТНА МОДЕЛЬ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ.....56*Іван Маринін*ДУХОВНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ТЕМАТИЗМ У ВОКАЛЬНО-ХОРОВІЙ ТВОРЧОСТІ
КОМПОЗИТОРА ОЛЕКСІЯ БЕЦА.....61*Анатолій Мартинюк*ДИРИГЕНТСЬКА ШКОЛА МИКОЛИ КОЛЕССИ ЯК ФЕНОМЕН
УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ .....68*Тетяна Мартинюк*НАВЧАЛЬНИЙ ХОР ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ДЗЕРКАЛІ
НАУКОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ АКАДЕМІКА АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО .....73*Наталія Мозгальова*

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ.....79

*Олег Палаженко*ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА.....84*Олена Прядко*СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ 88

Тамара Ситник ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ВНЗ У КЛАСІ СОЛЬНОГО СПІВУ	94
Олена Тарківська-Нагиналюк ПОНЯТТЯ МУЗИЧНО-РИТМІЧНОГО ЧУТТЯ: ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЙ.....	100
Олена Теплова ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО ФАХУ ДО ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКИХ ВИКОНАВСЬКИХ ПРАКТИК	106
Тамара Турчин ДЕЯКІ ФУНКЦІЇ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	111
Наталя Урсу ДОНАТОРИ ДОМІНІКАНСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ НА ЗЕМЛЯХ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ	116
Віталій Форостюк ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ВНЗ УКРАЇНИ (XX-XXI СТ.)	125
Світлана Чайка ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСЕННОЇ ТВОРЧОСТІ У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ	130
Чен Люсін ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОМАНСОВОЇ ЛІРИКИ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	134
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ І ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ	
Надія Ашиток ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ В КОМУНІКАТИВНІЙ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНЯТ	141
Сергій Бабюк ВИХОВАННЯ СВДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І СІМ'Ї	146
Тетяна Бабюк ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО МОТИВОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	152
Світлана Бурсова, Ірина Карапузова РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ П. ІВАНОВА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	159
Галина Ватаманюк ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ СПРИЙНЯТТЯ ХУДОЖНІХ КАРТИН	164
Наталія Горонаха ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	171
Тетяна Іщук, Надія Мазуренок РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	177

<i>Оксана Кіліченко</i> ПРОФЕСІОГРАМА ВЧИТЕЛЯ, ЗДАТНОГО ЗАБЕЗПЕЧИТИ НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО І ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ..	182
<i>Олена Олійник</i> ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ДЖЕРЕЛА ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	188
<i>Ірина Омері, Олена Спасивих, Оксана Комоцька</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ	194
<i>Ольга Падалка</i> МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ У СТРУКТУРІ ПРІОРИТЕТНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	200
<i>Марія Федорова</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ МІЖ ДОШКІЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ І ПОЧАТКОВОЮ ШКОЛОЮ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ	204
<i>Ганна Шевцова</i> МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ОСОБИСТОСТІ	210
<i>Ольга Шовкопляс, Інна Савченко</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДНЗ	216
<i>Раїса Шулигіна</i> САМООСВІТА ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ЛАНОК ОСВІТИ	220
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	
<i>Мар'яна Гордійчук</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ З ОРФОЕПІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	226
<i>Наталія Гудима</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	234
<i>Раїса Дружененко</i> ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ ЯК ПРИЙОМУ НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	240
<i>Олена Компаній</i> НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПИСАТИ ЛИСТИ НА ЗАВЕРШАЛЬНОМУ ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ	246
<i>Наталія Майєр</i> МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ..	252
<i>Олеся Мартіна</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕРІОД НАВЧАННЯ ГРАМОТИ	258

<i>Віталій Мацько</i> УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА В ЕМІГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ РІДНОМОВНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	262
<i>Наталія Мєлєкєсєцєва</i> ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	267
<i>Тетяна Олинець</i> ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	273
<i>Світлана Паламар</i> ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	277
<i>Олександр Пасічник</i> СИСТЕМА ВПРАВ І ЗАВДАНЬ У ЗМІСТІ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ «АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ»	283
<i>Олена Пасічник</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МОВИ ФАХУ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ	289
<i>Тамара Полонська</i> СУТНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	294
<i>Анжеліка Попович</i> ДИСЦИПЛІНА «СТИЛІСТИКА УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ»: ПРЕДМЕТ І ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ.....	301
<i>Тетяна Рибак</i> ДИДАКТИЧНІ КОМПОНЕНТИ В ПІДРУЧНИКАХ З УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ОСВІТНИХ УСТАНОВ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ	306
<i>Катерина Рудніцька</i> ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	311
<i>Ірина Садова, Наталія Мураль</i> ВИЯВЛЕННЯ ПОРУШЕННЯ ПИСЬМА В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	317
<i>Наталія Третьяк</i> РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ.....	322
<i>Анастасія Трофименко</i> ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	327
<i>Ольга Яцук, Тетяна Кравчук</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	332
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	343
ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ СТАТТІ.....	346

УДК 378.14:373.211.24

Ольга Падалка
Olha Padalka**МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ У СТРУКТУРІ ПРІОРИТЕТНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ****MOTIVATIONAL COMPONENT IN THE STRUCTURE OF PRIORITY PEDAGOGICAL VALUES OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS**

У статті розглянуто проблему професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності, обґрунтовано необхідність формування пріоритетних педагогічних цінностей у процесі професійно-педагогічної підготовки фахівця дошкільної освіти, висвітлено особливості виявлення та формування мотиваційного компонента пріоритетних педагогічних цінностей.

Ключові слова: мотивація, цінності, пріоритетні педагогічні цінності, майбутній вихователь, професійна діяльність.

Розвиток мережі дошкільних навчальних закладів у нашій країні вимагає все більшої кількості спеціалістів у галузі дошкільної освіти. Дошкільному навчальному закладу потрібні кваліфіковані вихователі, люди великої душі, які люблять дітей, свою професію і пишалися нею.

У період навчання студентів у педагогічному вищому навчальному закладі формуються моральні принципи майбутнього вихователя, змінюється їхня ціннісна система, яка встановлює подальшу поведінку і спрямованість особистості. Як вказує Б. Ананьєв, характерною рисою юнацького віку є підвищення інтересу до цінностей, їх усвідомлення і переживання. Через це юнацький вік є найбільш сприятливим для ефективного формування цінностей [1].

Передумовою професійного становлення вихователя є зростання його життєвої позиції (самовизначення на підставі життєвих цінностей) та професійної позиції (ставлення суб'єкта до загальнолюдських цінностей у процесі професійної діяльності).

Формування педагогічних цінностей спирається на взаємозумовлені зміни в емоційно-вольовій та інтелектуальній сферах особистості, які стимулюють розвиток самосвідомості, виконують регулятивну функцію.

Вважаємо, що в професії вихователя цінності конкретизуються. Кожен майбутній вихователь визначає, які характеристики педагогічної діяльності він вважає найбільш важливими, які можливості для самореалізації вбачає в майбутній професії.

Проблему формування системи цінностей майбутнього педагога порушують у зв'язку з вирішенням таких питань, як: гуманізація навчально-виховного процесу вищої школи (М. Євтух, Н. Крилова, І. Смолюк, Р. Скульський, Г. Шевченко); формування особистості педагога в системі вищої педагогічної освіти та фахової підготовки (О. Акімова, І. Зязюн, Н. Кузьміна, М. Машовець, О. Мороз, В. Слатьонін, В. Тамарін, Г. Тарасенко, В. Шахов, О. Шестопалюк, Є. Шиянов, В. Штифурак).

Незважаючи на значний інтерес педагогів до проблеми формування педагогічних цінностей у процесі професійно-педагогічної підготовки, формування пріоритетних педагогічних цінностей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів не було об'єктом спеціального наукового пошуку.

Мета статті – висвітлити особливості виявлення та формування мотиваційного компонента пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів.

Пріоритетні педагогічні цінності майбутнього вихователя є комплексом різних видів професійних цінностей педагога, що за сприятливих умов дозволяють успішно здійснювати професійну діяльність.

Місце педагогічних цінностей у структурі особистості вихователя визначається значимість професійної діяльності для майбутнього фахівця, а найважливішими педагогічними цінностями є ті, що пов'язані з усвідомленням об'єктивної потреби та значимість для суспільства професії вихователя. Саме тому вважаємо, що навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі повинен спрямовуватися на формування ціннісної сфери майбутніх педагогів.

Теоретичний аналіз наукових джерел дозволив виокремити три структурні компоненти пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів: когнітивний, мотиваційний, рефлексивний.

На цьому етапі дослідження нас цікавить мотиваційний компонент, який забезпечує вмотивоване ставлення до педагогічної діяльності, вміння знаходити необхідні риси характеру, притаманні людям – носіям педагогічних цінностей у реальному житті; вибірковість ставлення до професії, особистості вихованця і самого себе; уміння розкривати власний творчий потенціал; професійно-педагогічна спрямованість; емоційно-ціннісне ставлення до професії вихователя, схильність до тих видів діяльності, які втілюють специфіку професії; комунікативні вміння; наявність професійних інтересів.

Формування зазначеного компонента базуємо на поглядах А. Маркової, яка вважає, що мотивація діяльності особистості є основою та спрямуванням діяльності людини [3]. Вчені Л. Божович, О. Леонтьєв вважають, що основним завдання викладача педагогічного закладу полягає в тому, щоб виявити та визначити систему необхідних для реалізації педагогічної діяльності мотивів, викликати їх у студентів під час спеціально організованої діяльності, забезпечити усвідомлення та закріплення сформованих мотивів у подальшій професійній діяльності [2].

Отже, формування мотиваційного компоненту педагогічних цінностей майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів – це не лише зростання позитивного чи негативного ставлення до професії вихователя, а поступове ускладнення системи мотивів, установа нових взаємозв'язків між ними.

Мотиваційний компонент виступає основою для структурування основних властивостей і якостей особистості майбутнього вихователя як професіонала; виконує регулятивну й орієнтовну функцію в процесі підготовки студента до педагогічної діяльності.

Критеріями сформованості мотиваційного компонента є наявність професійних мотивів та інтересів, усвідомлення педагогічних цінностей, що визначається потребою в саморозвитку та самовираженні, позитивною мотивацією до педагогічної діяльності.

Студенти із позитивною мотивацією до майбутньої професійної діяльності завжди активні, ініціативні, виявляють наполегливість у досягненні поставленої мети. Впевненість у собі як викладачеві тісно пов'язана з мотивацією «успіху», є інтегральною рисою, що ґрунтується на здібності розуміти студентів, умінні проникати в їхню психологію, урахувати вікові й індивідуальні особливості, а також усвідомленні правоти та доречності своїх дій і вчинків. А упевненість у собі як вихователі, пов'язана із самооцінкою, яка формується під впливом оцінок тих, хто оточує, і результатів власної діяльності. Адекватна самооцінка сприяє впевненості в поведінці. Занижена самооцінка породжує невпевненість у своїх силах, завищена – самовпевненість; це не сприяє успішності діяльності. Впевненість у своїх силах виявляється і в тому, що вона породжує почуття задоволеності своєю професійною діяльністю. Задоволеність діяльністю теж є інтегративним показником, що відображує ставлення студента до своєї професії.

Для нашого дослідження важливо було з'ясувати вибірковість ставлення до професії вихователя. Із цією метою було проведено анкетування студентів. Анкета передбачала такі запитання: «Що спонукало Вас до вибору професії педагога?», «Що Вам подобається, а що не

подобається у вибраній Вами професії?», «Чи готові Ви працювати у дошкільному навчальному закладі? Якщо ні, то чому?».

Аналізуючи відповіді студентів, виявили, що: 85,3 % студентів ЕГ під час вибору професії вихователя керувалися любов'ю до дітей та бажанням із ними працювати. Серед студентів КГ до таких відповідей схильні 65,5 %; 9,4 % студентів ЕГ втілили свою мрію стати педагогом, у КГ таких студентів 23,0 %; 5,3 % студентів ЕГ втілили бажання батьків, а в КГ 11,5 % студентів взяли за приклад своїх матерів, які працюють вихователями.

На запитання «Що Вам подобається, а що не подобається в обраній Вами професії?» отримали такі відповіді: у вибраній професії вихователя 47,2 % ЕГ та 36,6 % КГ студентів подобається все; 46,1 % ЕГ та 58,7 % КГ респондентів приваблює робота з дітьми; 6,7 % студентів ЕГ віддали перевагу професії вихователя за можливість реалізації творчих задумів та престижу майбутньої професії, а 4,7 % опитаних КГ не змогли дати відповідь на поставлене запитання. Виокремлюючи негативні боки професії вихователя, 49,8% ЕГ та 53,0 % КГ студентів указали на низьку оплату праці; 20,2 % студентів ЕГ не задовольняє велика наповнюваність груп дітей, а 12,0 % студентам КГ не подобається в професії вихователя відповідальність; 22,3 % ЕГ не подобається працювати з батьками вихованців, а 29,0 % КГ не подобається те, що потрібно багато писати, знати, вести безліч різної документації; 7,7 % ЕГ та 6,0 % КГ не змогли дати точної відповіді на поставлене запитання.

Відповідаючи на запитання «Чи готові Ви йти працювати у дошкільний навчальний заклад?», 75,6 % ЕГ та 82,0 % КГ студентів відповіли, що готові; 14,6 % студентів ЕГ ще не визначилися зі своїм вибором; 9,8 % ЕГ та 18,0 % КГ не готові й назвали такі причини: страх перед відповідальністю, не бачать кар'єрного росту, не бачать захисту та забезпеченості професії державою, мають інші плани (наприклад, створення сім'ї).

Поряд із цим можемо стверджувати, що проведене анкетування є тільки попереднім, пілотажним підходом, який дає дуже приблизне уявлення про сформованість мотиваційного компонента педагогічних цінностей у майбутніх вихователів, тому воно повинно бути доповнене комплексом інших методик.

Далі в нашій роботі передбачалося продовження вивчення мотиваційного компонента сформованості педагогічних цінностей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, а саме виявлення професійно-педагогічної спрямованості. Для цього використали метод ранжування. Студентам було запропоновано проранжувати 6 груп ціннісних орієнтацій, виокремлених Є. Павлютенковим: спрямованість на себе; спрямованість на групу, інших людей; спрямованість на соціальну позицію; спрямованість на справу; спрямованість на професію; спрямованість на самоствердження.

За результатами ранжування, можемо констатувати, що процес професійно-педагогічної спрямованості поки що йде до самоствердження особистості студента, а спрямованість на професію залишається на четвертому місці.

Далі у нашій роботі було вивчено ціннісні орієнтації студентів. Для їх діагностики було використано методику М. Рокича, яку модифікували відповідно до мети запланованого експерименту. Процедура проведення методики залишилась незмінною. Вона базується на концепції, яка всі відомі цінності поділяє на два класи: термінальні (цінності-цілі) та інструментальні (цінності-засоби). Усього до списку кожної групи належить по 18 цінностей. Процедура діагностики полягає в суб'єктивному ранжуванні досліджуваними спочатку термінальних, а потім – інструментальних цінностей. Потім на основі отриманих у такий спосіб рангів складаються ієрархії відповідних цінностей.

Для підтвердження результатів ранжування необхідно визначити адекватність самооцінки студентів, яка визначалася за допомогою методики С. Будассі, яку через особливості з контексту нашого дослідження було дещо модифіковано, тобто окремі якості особистості були замінені на педагогічно орієнтовані якості особистості, а сама процедура проведення діагностики залишилась незмінною.

Виявивши рівень самооцінки кожного респондента, співвіднесли результати цієї методики із результатами методики М. Рокича і виявили, що адекватність самооцінки впливає на надійність результатів методики. Оскільки більшість опитаних має адекватну самооцінку, ми виокремили три рівні сформованості мотиваційного компонента педагогічних цінностей майбутніх вихователів: низький, середній, високий.

Отже, у ході дослідження сформованості мотиваційного компонента педагогічних цінностей виявили, що більшість майбутніх вихователів має низький рівень (43,8 % – ЕГ; 42,8 % – КГ) сформованості мотиваційного компонента, а це свідчить про те, що у великій кількості майбутніх вихователів переважають цінності особистого життя над педагогічними цінностями, тому вони бачать багато негативного в професії вихователя. 31,9 % студентів ЕГ і 35,1 % КГ мають середній рівень сформованості мотиваційного компонента педагогічних цінностей, ці студенти більшою мірою налаштовані на роботу з дітьми в дошкільному навчальному закладі й лише 24,3 % майбутніх вихователів ЕГ і 22,1 % ЕК показали високий рівень сформованості мотиваційного компонента педагогічних цінностей.

Для формування мотиваційного компонента педагогічних цінностей, окрім основних завдань, які передбачає педагогічна практика, студенти виконували спеціально запропоноване для них індивідуальне завдання: «Виконайте портфоліо на тему: «Я – вихователь». На нашу думку, портфоліо дає змогу студентам усвідомити себе в ролі вихователя.

До виконання цього завдання студенти поставились надзвичайно відповідально, про це свідчать їхні портфоліо. Цікавою є перша частина, у якій студенти представляли себе. Вони робили це в різних формах, найцікавішою виявилось педагогічне есе.

Педагогічне кредо було також по-різному представлене: у вигляді цитати відомого педагога; у вигляді вірша, написаного власноруч; у прозовій формі.

У портфоліо майбутні вихователі змогли виділити і педагогічні цінності, які для них є пріоритетними. У першу чергу, вони виокремили таку цінність як дитина, далі професіоналізм, педагогічну майстерність, самоосвіту, творчість та ін.

Також для успішного формування мотиваційного компонента педагогічних цінностей розробили та впровадили в навчально-педагогічний процес спецкурс «Педагогічна аксіологія», а також студенти працювали в ході самостійної роботи та під час професійно-орієнтаційної позааудиторної роботи, а саме, брали участь у діяльності гуртка «Аксіологічна скринька».

Під час контрольного експерименту виявили зміни, які відбулися у сформованості мотиваційного компонента в експериментальній та контрольній групах.

Отже, спеціально організована робота зі студентами педагогічних вищих навчальних закладів щодо залучення їх до педагогічних цінностей не лише істотно підвищує їх теоретичний рівень, але й готує до відповідної роботи з дошкільниками.

Подальше дослідження планується проводити у напрямі вивчення питання місця формування пріоритетних педагогічних цінностей у самореалізації особистості майбутнього педагога; індивідуального підходу до студентів у процесі формування пріоритетних педагогічних цінностей.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б. Г. Познавательные потребности и интересы / Б. Г. Ананьев // Ученые зап. Ленингр. ун-та. Сер. филос. науки. – Л., 1959. – Вып. 16: Психология. – С. 41–60.
2. Леонтьев А. Н. Потребности и мотивы деятельности / А. Н. Леонтьев // Психология: учеб. для пед. ин-тов. – М., 1962. – С. 368–370.
3. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М.: Знание, 1997. – 308 с.

In the teachers' training college, the process of vocational training is a logically connected chain of related and repeated activities that utilizes the college resources and results in didactically transformed

social-cultural and personal experience gained on the base of individual communication that embodies in experience, creativity, and self-development.

In the terms of high school the problem of both vocational and personal development of the students is quite topical. Significance of integrated education is obvious as personality creates professional, and self-affirmation creates perfected personality. Various aspects of personal development and its content have been highly discussable in recent years. However, it is obvious that value approach cannot be omitted while solving the problem of efficient vocational and personal development of today's students.

The spreading network of kindergartens in Ukraine asks for greater number of kindergarten teachers. Pre-school institution needs experienced educators, people of a generous nature who love children, highly appreciate their work, and are proud of it.

The paper studies the problem of vocational training of future preschool teachers. It highlights the peculiarities of the value aspect of their vocational education, substantiates the necessity of forming the priority educational values in the training process, the peculiarities of identifying and forming the motivational component of priority educational values.

Motivational component provides motivated attitude to educational activities, the ability to find the necessary traits inherent in people - carriers of pedagogical values in real life; selective attitude to the profession, the individual of pupil and himself; ability to disclose his own creative potential; professional and pedagogical orientation; emotional and value attitude to the profession of the teacher, the tendency of those activities that embody the specific profession; communication skills; availability of professional interests.

The criteria for forming the motivational component is the availability of professional motives and interests, awareness of educational values that determined the need for self-development and self-expression, positive motivation to educational activities.

Fruitful assimilation and adoption of the educational values by future kindergarten teacher require deliberate work towards their formation in the process of vocational training. The educational process in teachers training college should be directed to the formation of the value sphere of future teachers.

The further research will be dedicated to the problem of forms and methods of formation of the future preschool teachers' pedagogical values in the frames of stepwise pedagogical education system; to the formation of the future preschool teachers' priority pedagogical values together with their personal realisation; to development of an individual approach to each student in the process of forming the priority pedagogical values.

Key words: motivation, values, priority educational values, future preschool teachers, vocational activity.

УДК 37.034

Марія Федорова
Mariia Fedorova

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ МІЖ ДОШКІЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ І ПОЧАТКОВОЮ ШКОЛОЮ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ

ASPECTS OF CONTINUITY REALIZATION BETWEEN PRE-SCHOOL EDUCATIONAL ESTABLISHMENT AND PRIMARY SCHOOL IN MORAL VALUES UPBRINGING

Стаття присвячена проблемі реалізації наступності між дошкільним закладом і початковою школою у вихованні моральних цінностей дітей. Автор запропонував розуміння наступності у вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку як встановлення об'єктивних зв'язків